

Abstrakt

Studie si klade za cíl vymezení a definici perského achaimenovského stylu v umělecké produkci satrapií (říšských provincií) severozápadní Anatólie (dnešní Turecko) v období trvání achaimenovské říše, čili v letech cca 550 – 330 před naším letopočtem. Za severozápadní anatólské satrapie jsou považovány sardská provincie (Hérodotův II. nomos) a provincie Hellespontská Frýgie (III. nomos).

Achaimenovský umělecký styl vychází z bohaté tradice kultur dnešního území Íránu, vlivů mezopotámské tradice a vlastních nomádských kořenů Peršanů. Po rozšíření perské říše na západ k Egejskému moři dochází ke kontaktu s uměleckým projevem anatólských království a řeckého světa. Vzniká jedinečný styl luxusního zboží, spojující praxi lokálních uměleckých škol s perskou dvorní ikonografií, určený pro zákazníky místní společenské elity a perské imigranty.

Achaimenovský styl se nejlépe projevuje v toreutické produkci. Nádoby vytepávané z drahých kovů mají typické tvarosloví a charakteristické výzdobné prvky. Přes jejich rozsáhlé geografické rozšíření předpokládáme původ v několika výrobních centrech na území dnešního Turecka. Do těchto dílen se soustřeďovala i výroba šperků a glyptiky. Zejména drobná umělecká díla vyrytá do pečetí ukazují výtvarný a technologický přínos nového uměleckého proudu. Náhled do životního stylu nejvyšších společenských vrstev satrapií umožňují scény reliéfní a malované výzdoby funerálních památek na území severozápadní Anatólie.